

900.000 mensen bezoeken de 20.000 vierkante meter vloeroppervlak tellende beurs/tentoonstelling op de noordelijke IJ-oever. Een deel daarvan is ingericht door de voor deze gelegenheid opgerichte Vereniging Historische Afdeling der ENTOS onder voorzitterschap van de eerder genoemde C.G. 't Hooft. De ENTOS zou binnen enkele jaren leiden tot de oprichting van het Nederlandsch Historisch Scheepvaartmuseum, het huidige Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam, naar buiten tredend onder de naam Het Scheepvaartmuseum.¹⁴

Het loont de moeite om meer in detail te kijken naar de Rotterdamse ontwikkelingen in die jaren en de mogelijke interactie tussen Amsterdamse en Rotterdamse initiatieven. Hierover verschijnt in de herfst van 1916 een curieus en verre van objectief geschrift met de titel *Scheepvaart-musea en Rotterdamse toestanden*. De auteur is oud-museumdirecteur Snelleman en zijn pamflet wordt uitgegeven door Willy en Jo Busse, vooruitstrevende Rotterdamse literaire uitgevers van sociaal-democratische huize. In het pamflet neemt Snelleman geen blad voor de mond en geeft hij blijk van een diepe frustratie bij de beschrijving van de volgende gang van zaken. In Amsterdam is er, geïnspireerd door het succes van de ENTOS, een vereniging opgericht ter voorbereiding van de oprichting van een Nederlands scheepvaartmuseum. Voorzitter is C.J.K. van Aalst, president-directeur van de Nederlandsche Handel Maatschappij en voorzitter van de Nederlandsche Overzee Trustmaatschappij. In het bestuur zitten 'mannen van de daad', vrijwel allemaal kopstukken uit de rederij- en bankwereld. In Rotter-

dam is in dezelfde tijd een vereniging opgericht die een nieuw Nationaal Technisch Scheepvaartkundig museum voor ogen staat. Ook in die club zitten bepaald niet de minsten, met B.E. Ruys (Rotterdamsche Lloyd) en W.A. Engelbrecht (Wambersie & Zn) als respectievelijk voorzitter en vice-voorzitter en reder-cargadoor W.C. Hudig als secretaris.¹⁵ Het is een in meerderheid Rotterdams gezelschap met een wellicht iets minder hoogdravende ambitie dan hun Amsterdamse collega's. De heren zijn geheel op de hedendaagse techniek gericht. In een brochure uit 1916 omschrijven zij als doel van hun museumplan:

het bijeenbrengen en tentoonstellen van eene verzameling van voor de techniek van scheepvaart en scheepsbouw belangrijke voorwerpen en verder alles wat –met het doel in verband staande– scheepvaart en scheepsbouw in Nederland kan bevorderen. Het einddoel zal toch moeten zijn een "NATIONAAL-TECHNISCH MUSEUM", waarmede de techniek in den uitgebreidsten zin zal zijn gebaat.¹⁶

Alleen al uit het gebruik van hoofdletters blijkt dat men zich wil onderscheiden, en dan vooral van de Amsterdamse plannen, hoewel daar met geen woord over wordt gerept. Impliciet distantiëren de heren zich ook van het Maritiem Museum 'Prins Hendrik', dat zij van zeer nabij kennen. Snelleman ziet het als volgt: het ENTOS-initiatief om tot een Amsterdams scheepvaartmuseum te komen is na 1913 weer ingedut. Een particulier initiatief in het voorjaar van 1916 om een flink bedrag bijeen te brengen om de collectie scheepsmodellen van het Maritiem